

Församlingsbladet

Svärdsjö
Enviken
Sundborn

Julen och dess mysterium sidorna 20-21

Musik och körsång

... är en viktig del av kyrkans verksamhet. Det ger glädje och välmående och att få åka på körövning kan vända ett dåligt humör på en kick. Är du nyfiken på vilka som är med och vad vi gör?

Bläddra snabbt fram till sidorna 4-9, för där kan du läsa mer!

FRUKOSTAR I ENVIKEN	sid 3
GEMENSAMT JULFIRANDE	sid 3
VILL DU VARA MED I LUCIAKÖR?	sid 9
BYGUDSTJÄNST BENGTSHEDEN	sid 15
RETREAT	sid 18

En helg med olika känslor

Julstämning och julmusik, visst är de nästan omöjliga att skilja åt? För mig får julkänslorna verkligen en skjuts av att sätta på en julskena, eller någon jullista på Spotify. Minnen kommer tillbaka från barndomens jular och det skimmer som kan finnas kring dessa.

Kanske är julen den högtid som allra mest kopplas till våra sinnen. Hørseln genom julmusiken. Doft genom hyacinter, kryddnejlika, stearinljus eller julgranen. Smak genom julmat och juldödis, synen genom julpynt, ljusen, granen, tomtarna. Det är mycket som hör ihop med julen.

För många kan det också finnas förväntningar kring julen, som ibland inte matchar med verkligheten. Att släkterna ska vara samlad och att alla ska vara sams, att alla ska komma hem och så vidare. Julen är en tid av att pyssla ihop scheman i alla olika familjekonstellationer, men julen kan också vara en tid av besvikelser och sorg. Det kan vara besvikelser över de gamla familjefejder som kommer upp till ytan, det kan vara

stora mängder alkoholintag som förstör julen, det kan vara ensamhet.

Jag hoppas att du som läser detta får en fin och god jul, oavsett livssituationen som du befinner dig i. Känn dig välkommen att komma till våra kyrkor och församlingsgårdar för att njuta av julens musik, känna stearinljusens doft, se julkrubban och att få stanna upp inför julens mirakel – barnet i krubban. Oavsett vem du är och hur du har det, så är du inte ensam. Gud har kommit till jorden i det lilla Jesusbarnet, och visar oss att kärleken är den makt som ändå världen bär.

Kalle Bengtz
kyrkoherde

Jag vill gärna tipsa om att vi i år har öppet hus på församlingsgården i Svärdsjö på julafton, se nästa sida!

Ver du någon som inte får sitt Församlingsblad? Kontakta oss.

Redaktionskommitté: Kalle Bengtz, Jenny Årnlöv, Camilla Vallhagen, Hans Matsols, Inger Wahlman, Satu Sundström, Anne-Mari Arthursson & Lisa Staffas

Svenska kyrkan
SVÄRDSJÖ ENVIKEN SUNDBORN

Ansvarig utgivare: Kalle Bengtz
0246-79 89 06

www.svenskakyrkan.se/svardsjopastorat

FRUKOST

... i Envikens sockenstuga
kl. 8.30
30 november, 25 januari
och 29 februari
Kostnad 20:-

GAMLA JALSÅNGER FRÅN FARMORS TID

sjungs med pastoratets körer. Det blir även allsång.

Svärdsjö kyrka 2 februari kl 18.00

Komp av bland andra Brasskvintett under ledning av Jonas Pehrs.

Läkande skrivande

Write Your Self är en metod som med hjälp av skrivande kan hjälpa oss hitta vidare efter svåra livssituationer och händelser. Vi får hjälp att sätta ord på vår egen berättelse. Med stöd och vägledning kan vi skriva oss tillbaka till vår egen kraft och vår egen röst. Våra berättelser är viktiga och när vi äger våra berättelser kan vi också skriva vår egen fortsättning.

Under våren startar vi en skrivargrupp i Sundborns församling.

Om du är intresserad att vara med så hör av dig till Camilla Vallhagen, präst Sundborn.

Julgröt, julmacka och gemenskap

Församlingsgården i Svärdsjö
är öppen på julafton
kl 11-14

Varmt välkommen!

FÖRELÄSNING

"Broderier på kyrkans textilier"

Onsdag 26 februari klockan 18.00
Svärdsjö församlingsgård

Västerås stifts textilkonsulent Berit
Lundqvist kommer på besök och
berättar om kyrkotextilier.

Vi samlas kring ett tema, skapar
och upplever tillsammans, har
en andakt och äter en måltid.

Messy Church

– ett annat sätt att fira gudstjänst!

16 februari i Enviken kl 15.00

26 april i Enviken kl 15.00

Docent Mikael Wininge från
Svenska bibelsällskapet predikar

Efter gudstjänsten håller Mikael
ett föredrag med bibeltäma vid
kyrkkaffet i sockenstugan.

19 JANUARI SVÄRDSJÖ KYRKA

I 1:a Samuelsboken i Bibeln står det att Israels förste regent, kung Saul, som regerade kring år 1000 f Kr, vid ett tillfälle plågades av en ond ande. Då tillkallades musiker för att lindra kungens plågor.

Sauls tjänare sade till honom: 'Eftersom en ond ande från Gud plågar dig, borde du, vår herre, säga till dina tjänare som står inför dig att de söker upp en man som är skicklig att spela harpa. När den onde anden från Gud kommer över dig, skall han spela och så skall det bli bättre med dig.' [...]

När så anden från Gud kom över Saul, brukade David ta harpan och spela. Då kände Saul lindring och blev bättre, och den onde anden vek ifrån honom.

Körmusik är som hälsokost

Att musiken påverkar oss starkt är helt klart. Många som sjunger i kör kan vittna om detta. Man kommer till en kvällsrepetition, kanske vi inte uttrycker det som i Samuelsboken, ”plågad av en ond ande”, men säg trött och håglös – men efter ett par timmars sjungande är man pigg och glad.

Vad beror det på? Det sociala sammanhanget? Klangerna och harmonierna? Det fokuserade arbetet med att läsa noter och lära nytt? Sanningen är att det är en kombination. Att musiken i sig har rent häpnadsväckande, läkande effekter på hjärnan står allt mer klart för forskarvärlden.

KÖRSÅNG UTVECKLAR HJÄRNAN

I en intervju på Sveriges körförbunds hemsida (2015-02-26) uttalar sig Gunnar Bjursell, professor i molekylär genetik och biologi:

– Hjärnan är plastisk och påverkas av

allt vi gör. Musik och sång är viktiga för uppbyggnaden av vissa funktioner. När vi sjunger eller spelar frigörs olika signalsubstanser i hjärnan, bland annat så mycket dopamin att det går att jämföra med att medicinera. Faktiskt kan dopaminfrisättningen när vi sjunger uppnå samma halter som vid sexuell klimax! Hjärnan både utvecklas och förbättras när man musicerar!

– Barn som får musicera eller sjunga klarar sig bättre i skolan. År 2014 presenterades en svensk studie som visade att musikträning stärker barnens arbetsminne. Och ju bättre arbetsminne, desto lättare att lära sig läsa, räkna, memorera fakta, förstå samband eller se mönster. Studien visade att bara lyssna på musik ger viss positiv effekt, men att få träna på att sjunga eller spela utmanar hjärnan och har ännu större verkan. Forskarna har också kunnat visa att den effekt man får på hjärnan hos barnen

kvarstår ända upp i 70-årsåldern, säger Gunnar Bjursell.

Musik blir också en allt mer betydelsefull komponent i rehabilitering av så vitt skilda sjukdomstillstånd som MS, demens, inflammatorisk tarm och olika smärttillstånd. Men viktigast av allt är kanske betydelsen av musik för att bekämpa psykisk ohälsa. Det är ingen speciell musikgenre som är bäst lämpad för detta, det som avgör är om man har positiva känslor kopplade till den musik man lyssnar på. Vilken hissmusik som helst är med andra ord inte läkande i sig.

GLÄDJE OCH ANDNING

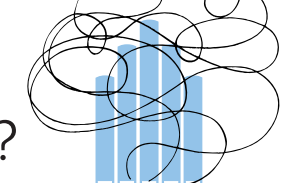
Vår andning påverkar hjärtfrekvensen – och andningen är central för alla körsångare. Under övningarna lär man sig inte bara rytm, ton och text, utan också när man ska andas och hur länge luften behöver räcka. Det som är fint med just körsång är att man kan körandas, dvs. man kan hjälpas åt att hålla

ihop en lång fras genom att andas på lite olika ställen, så att det inte märks att frasen bryts. I en studie vid Centre for Brain Repair på Göteborgs universitet som presenterades 2013, kan man se att sångens positiva hälsoeffekter kan uppstå genom att den ”tvingar” fram en lugn och regelbunden andning, vilket i sin tur har en dramatisk och positiv effekt på rytmen i hjärtat.

Men det viktigaste är förstås att det är kul att sjunga i kör! Vi kommer åt vår kärna av kraft, och blir glada. Och glädje är en stark kraft, kanske den allra starkaste!

Så, vad väntar du på? Inte bara många vittnesmål, utan dessutom vetenskaplig evidens visar att den som sjunger i kör mår bättre, blir mer avslappnad och piggare! Kom och ha kul i våra körer!

Jenny Ärnlov
präst Enviken

Sundborn – Kontakt Margareta Hälleberg Störling

Välkommen med i körsångens friskvård!

Kyrkokörerna övar torsdagar kl. 19.00

För barn- och ungdomskörer, se hemsidan.

Svärdsjö – Kontakt Börje Edenius

Enviken – Kontakt Jonas Pebrs

Vad är egentligen kyrkomusik?

Walters Börje Edenius, kantor i Svärdsjö, reflekterar i denna intervju kring frågan.

– Som jag ser det är det avhängigt av vilka behov som finns. Om man säger en begravning till exempel, och anhöriga önskar ett visst stycke som den avlidna tyckte mycket om – då är ju det stycket kyrkomusik när det framförs på begravningen.

– Viss musik är ju skriven för kyrkan, gudstjänsten, så det är ju självklart kyrkomusik, men i takt med att allt färre har en relation till den musiken, så blir det naturligt och nödvändigt att även använda annan. I musik som vi tycker om finns en själavårdande aspekt och som jag ser det är det inte kyrkan som gör musiken helig, musik är helig i sig. Vi som medarbetare i kyrkan ska inte sätta oss till doms över vad som är heligt för människor eller inte. Som kyrkomusiker är man inte där för sin egen skull, vad jag tycker om allt jag kompar eller spelar är inte det viktigaste. Jag är satt att tjäna församlingen.

– Det finns mycket profan musik som vi redan använder i gudstjänster, som väl ingen idag skulle tycka var opassande att spela i kyrkan. Ett strålande exempel är Mendelsohns tonsättning av Shakespeares komedi ”En mid-sommarnattsdröm”. En helt profan pjäs om fyra förälskade ungdomar som ställs inför rätta i skogen. Brud-

marschen från Mendelsohns opera är den kanske vanligaste ingångsmusiken vid kyrkliga vigslar i hela västvärlden!

– Vissa kyrkomusiker anser att man har ansvar att fostra sin församling för att den ska förstå vad som är god kyrkomusik. Så tänker inte jag. Att gå folk till mötes i deras önskemål är inte detsamma som att tumma på kvaliteten. Populärkulturen letar sig in i våra kyrkorum och det får man hänga på. Dessutom är det mycket texter i s.k. profan musik som kan passa väldigt bra i kyrkan och bidra med djup och mening. Det viktiga är ju att musiken hjälper människor att få kontakt med det väsentliga, kärleken.

– Jag skulle önska att kyrkan öppnar upp för alla som vill komma och sjunga eller spela. Folk blir berörda om de får vara delaktiga. Kyrkan tillhåller vissa ramar och sammanhangen varierar, ibland är det gudstjänst och ibland är det ren konsert, det viktigaste är att alla tillfällen vi bjuder in till är välkommande och inbjudande

– Jag mår bra när folk mår bra och är glada/tacksamma när de går ifrån kyrkan – då har det uppenbarligen gett någonting.

Intervju av Jenny Ärnlov
präst Enviken

Vi frågar våra körmedlemmar!

1. Hur länge har du sjungit i kör?
2. Vad är det bästa med att sjunga i kör?
3. Hur påverkar körsången dig?

Göte Gustavsson, Envikens kyrkokör

1. Jag har sjungit i Envikens kyrkokör i ca 40 år.
2. Det är trevlig samvaro och så har vi en så bra körledare. Sången ger mig glädje!
3. Jag mår helt enkelt allmänt bra av att sjunga, det håller mig ung!

Anette Lindberg, Envikens kyrkokör

1. Jag började sjunga i kyrkokören 1986 efter att vi döpt vårt tredje barn i Gamla kyrkan på midsommardagen.
2. Jag har alltid tyckt om att sjunga, ända sedan i småskolan. Det bästa med kören är den sociala samvaron med andra som också älskar att sjunga!
3. Vår körledare Jonas brukar säga att körsång är rena friskvården och det håller jag med om! Det är tydligt att sången frisätter må-bra-hormoner/endorfiner!

Andreas Backlund, Svärdsjö kyrkokör

1. Jag har sjungit i kör i nästan 40 år, 39 för att vara exakt.
2. Det bästa med att sjunga i kör är glädjen att få träffa mina körvänner.
3. Jag blir avslappnad och glad efter varje sångövning!

Mika Larsson, Svärdsjö kyrkokör

1. Jag har sjungit i kör i 32 år (Svärdsjö KK) och därutöver några år i skolkör under tonåren.
2. Det bästa med att sjunga i kör är glädjen av att skapa något i grupp med det egna verktyget – rösten, och på så sätt forma en samstämmighet tillsammans med andra. En sångutövning är så befriande för kropp och själ!
3. När kroppen känns trött och humöret inte är på topp, så kan en körövning vända den sjunkande kurvan i riktning uppåt. Kroppsenergin får ett ökat flöde, hjärnan en bättre syrsättning och andningen en lugnare rytm och det ger helt enkelt en glädjekick, särskilt tillsammans med härliga körkamrater.

Susanne Ronge, Sundborns kyrkokör

1. Jag har sjungit i olika körer, både profana och inom kyrkan, i över femtio år, sedan jag var tio år.
2. Dels är det socialt och kreativt, man skapar något vackert tillsammans, man är en del av något större. Det känns också gott i hjärtat när sången öppnar hjärtat hos dem som lyssnar. Hjärtats nyckel heter sång! Att fyra stämmor kan skapa en sådan vacker harmoni är ett under. Musik är verkligen Guds gåva till mänskligheten!
3. Jag blir upplyft och energisk. Sången i kroppen öppnar även känslospjällen, så ens sinnesstämmning kan flöda fritt. Det är lite som att ställa den kylskåpskalla olivolja i rumstemperatur; ju varmare den blir, desto lättare flyter den. Man mår gott efter sång, helt enkelt.

Anders Bengtsson, Sundborns kyrkokör

1. Jag har sjungit i kör sedan slutet på 1960 med några års uppehåll på 90-talet.
2. Det bästa är samhörigheten med likasinnade, den skänker glädje, harmoni, och välbefinnande.
3. Jag mår bra av sång och musik, framförallt stämsång men också övrig musik som t.ex. storbandsmusik och filharmoniker. Dessutom gillar jag att dansa till vanlig dansmusik.

Allsång-Lucia i Enviken

Kom och sjung de traditionella Luciasångerna som allsång i Envikens sockenstuga

Fredag 13 december kl. 18.00
Luciafika med insamling till projekt "Solvatten".

Luciakör i Svärdsjö

Framträdande i Svärdsjö kyrka, söndag 15 december kl 16.00

Vi sjunger in julen tillsammans, både barn och vuxna!

Övningstillfällen, på Svärdsjö församlingsgård:

- 4/12 kl 18.30-19.30
- 5/12 kl 16.30-17.30
- 11/12 kl 18.00-19.00
- 12/12 kl 16.30-17.30

För information kontakta Börje Edénus

Luciakör i Sundborn

Barn och vuxna är välkomna!

Söndag 15/12 kl. 16.00 kommer vi att göra en "Lucia i folkton" tillsammans med folkmusiker och medlemmar ur Kyrkokören och Barnkören i Sundborns kyrka.

Vi övar i Församlingshemmet körsal onsdagar 18.00-19.00 med start 6/11

Anmäl dig till:
margareta.storling@svenskakyrkan.se

Får man ha med inspelad musik i kyrkan vid dop, bröllop och begravning?

Med jämna mellanrum kommer önskemål om att via församlingarnas ljudsystem spela upp egen musik vid gudstjänster och dop, bröllop och begravningar. På grund av rådande upphovsrättsliga lagstiftning, har vi tyvärr ibland haft svårt att gå er till mötes i detta önskemål.

Svenska kyrkan har endast haft tillstånd att spela upp köpt musik från en CD-skiva. Då betalas royalty/licens till artisten, samtidigt som kyrkan också betalar STIM-avgift. Men – i skrivande stund har precis en egen streaming-

tjänst släppts, för att vi ska kunna spela upp digitalt köpt musik på ett tillåtet sätt.

Vi arbetar på detta nu, och när församlingsbladet kommer ut hoppas vi på att tjänsten kan användas. Samtidigt rekommenderar vi våra kantors yrkeskunskap. De kan ofta få till de önskade sångerna på orgel på ett minst lika bra sätt som den inspelade musiken.

Har du frågor så prata gärna med våra präster eller kantorer.

Kalle Bengtz

Familjegudstjänst i Svärdsjö kyrka

Dopängelutdelning för alla som är döpta under 2019 och Bibelutdelning för barn i första klass.

23 februari kl 11.00

Särskild inbjudan kommer till er som ska få dopängel och biblar. Ni som inte hör till dessa grupper är såklart också välkomna till gudstjänsten!

TA MED BARNEN OCH SAMLAS KRING KRUBBAN

Ett spännande möte med Jesus vid krubban i våra kyrkor är en bra start på julen.

22 DECEMBER KL. 11.00

Enviken

24 DECEMBER KL. 10.00

Svärdsjö

24 DECEMBER KL. 11.00

Sundborn

Tusen tankar från tankspridd diakon

Tänk att det finns studier som visar att vi människor tänker cirka 65 000 tankar varje dag och 60 000 av dessa tankar är samma som vi tänkte föregående dag.

Så om jag uppfattat allt rätt så tänker jag alltså 5 000 nya tankar varje dag, vilket är både förunderligt och fantastiskt. Om jag nu vill försöka sprida tusen tankar till er varje kvartal i Församlingsbladet så är ju dessa tusen tankar inte så många egentligen, eftersom vi tänker 65 000 tankar varje dag.

I skrivandets och tänkandets stund den 9 oktober 2019 är det precis fyra månader sedan jag vigdes till diakon i Västerås domkyrka, sommaren stod i full blom och solen var varm och skön. Tänk att det gått så kort tid – men det känns som att jag varit här så länge. Det är en längtan som nått sitt mål och jag känner mig som hemma här i bygden. Under dessa månader har jag mött så mycket fina människor som med stolthet visar upp och pratar om sin by och sitt sammanhang.

Pamodja är ett begrepp på språket zwahili och uttrycket kommer från

Tanzania som betyder tillsammans. Under en friluftsgudstjänst i Karlsby i somras jag fick kännedom om begreppet och det känns som alla jag möter delar en stark gemenskap med varandra. Oavsett kön, etnicitet, religion eller sexuell läggning. Vi delar livets villervalla – här i bygden tillsammans – pamodja.

Tisdagsfikat som vi har på församlingsgården i Svärdsjö i samverkan med Bygden Bryr Sig och Studieförbundet har fått växa till läxhjälp också. ALLA är hjärtligt välkomna att fika, småprata och dela med sig av sin kunskap och kompetens med varandra.

Genom pamodja-tillsammans gör vi livets villervalla lite lättare.

Uppstarten på UTSIKT var lite försiktig, men vi planerar två till föreläsningar med vardagsnära stoff under våren 2020, den första är 21 januari kl 18.00.

På julafton är Församlingsgården i Svärdsjö öppen från kl 11 till 14 med julgröt, julmacka och gemenskap. Varmt välkommen!

Guds frid till er alla från Ingela,
en tankspridd diakon!

December

1

Första i advent

SÖNDAG KL 11.00
ADVENTSGUDSTJÄNST
Svärdsjö, kyrkokören

SÖNDAG KL 11.00
ADVENTSGUDSTJÄNST
Enviken, Tonfåglarna, Kyrkokören, Björkboda blås.

SÖNDAG KL 11.00
ADVENTSGUDSTJÄNST
Sundborn, kyrkokören

4

ONSDAG KL. 18.00
VARDAGSMÄSSA
Svärdsjö församlingsgård

5

TORS DAG KL. 18.00
VECKOMÄSSA
Enviken

8

Andra i advent

SÖNDAG 11.00
MUSIKGUDSTJÄNST
Svärdsjö

SÖNDAG 11.00
TEMAMÄSSA – BARA VARA
Sundborn, med konfirmander.

SÖNDAG KL. 16.00
GUDSTID
Enviken

12

TORS DAG KL. 18.00
VECKOMÄSSA
Enviken

13

FREDAG KL. 18.00
LUCIA MED ALLSÅNG
Envikens sockenstuga

15

Tredje i advent

SÖNDAG KL. 11.00
MÄSSA
Enviken

SÖNDAG KL. 16.00
SJUNG IN JULEN
Svärdsjö. Med lucia och körer.

SÖNDAG KL. 16.00
LUCIA I FOLKTON
MED ANDAKT
Sundborn

19

TORS DAG KL. 18.00
VECKOMÄSSA
Enviken

TORS DAG KL. 19.00
KONSERT
Sundborn

22

Fjärde i advent

SÖNDAG KL. 11.00
GUDSTJÄNST
Svärdsjö, Bengtshedens by
leder gudstjänsten

SÖNDAG KL. 11.00
GUDSTJÄNST KRING
KRUBBAN
Enviken

SÖNDAG KL 18.00
MÄSSA
Sundborn

24

Julafton

TIS DAG KL. 10.00
SAMLING KRING KRUBBAN
Svärdsjö

TIS DAG KL. 11.00
GUDSTJÄNST
Enviken, Lyssfallet, kyrkokören.

24

Julafton

TIS DAG KL. 11.00
SAMLING KRING KRUBBAN
Sundborn

TIS DAG KL. 23.00
MIDNATTSMÄSSA
Svärdsjö, kyrkokören.

25

Juldagen

ONSDAG KL. 06.00
JULOTTA
Enviken
Kyrkokören sjunger från 05.30

ONSDAG KL. 06.00
JULOTTA
Sundborn, kyrkokören.

26

Annandag jul

TORS DAG KL. 18.00
VECKOMÄSSA MED MUSIK
Enviken
Sammanlyst för pastoratet.

27

FREDAG KL. 19.00
KONSERT
Svärdsjö kyrka

29

SÖNDAG KL. 18.00
MUSIKGUDSTJÄNST – VI
SJUNGER JULENS PSALMER
Sundborn
Sammanlyst för pastoratet.

31

Nyårsafton

TIS DAG KL. 16.00
NYÅRSBÖN
Svärdsjö

TIS DAG KL. 16.00
NYÅRSBÖN
Enviken

Med reservation för tryckfel och ändringar.
Se hemsidan, affischer och annonsering
i tidningen för senaste information och
vem som är tjänstgörande präst.

Januari

1

Nyårsdagen

ONSDAG KL. 16.00
EKUMENISK FREDSGUDSTJÄNST
Boda Missionskyrka

ONSDAG KL. 18.00
MÄSSA
Sundborn

5

SÖNDAG KL. 11.00
MÄSSA
Svärdsjö

SÖNDAG KL. 15.00
GUDSTJÄNST
i Lamborn's skola

SÖNDAG KL. 18.00
KONSERT
Sundborn

6

Trettionde-
dag jul

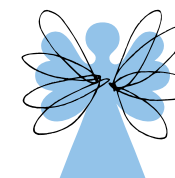
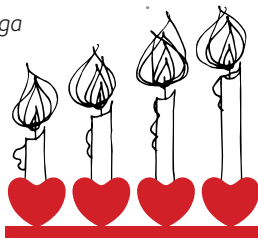
MÅNDAG KL. 11.00
MÄSSA
Sundborn

MÅNDAG KL 15.00
GUDSTJÄNST
Lumsheden

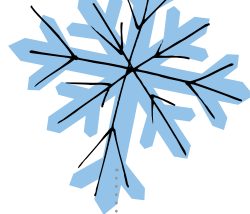
MÅNDAG KL. 15.00
GUDSTJÄNST
Enviken
Tonfåglarna, julgransplundring.

9

TORS DAG KL. 18.00
VECKOMÄSSA
Enviken

Januari

12 SÖNDAG KL. 11.00
GUDSTJÄNST
Enviken

SÖNDAG KL. 11.00
MÄSSA
Sundborn

SÖNDAG KL. 18.00
MÄSSA
Svärdsjö

16 TORSDAG KL. 18.00
VECKOMÄSSA
Enviken

19 SÖNDAG KL. 11.00
MÄSSA
Svärdsjö

SÖNDAG KL. 11.00
MÄSSA
Sundborn

SÖNDAG KL. 16.00
GUDSTID
Enviken

23 TORSDAG KL. 18.00
VECKOMÄSSA
Enviken

25 LÖRDAG KL 18.00
MUSIK VID HELGSMÅL
Envikens kyrka

26 SÖNDAG KL. 11.00
MUSIKGUDSTJÄNST
Svärdsjö

SÖNDAG KL. 11.00
GUDSTJÄNST
Sundborn

26 SÖNDAG KL. 16.00
GUDSTID
Enviken

30 TORSDAG KL. 18.00
VECKOMÄSSA
Enviken

Februari

2
*Kyndelsmäs-
sodagen*

SÖNDAG KL. 11.00
MÄSSA
Sundborn

SÖNDAG KL. 18.00
MUSIKGUDSTJÄNST
*Svärdsjö. Med julmusik från
farmors tid.Pastoratets
kyrkokörer & Brasskvintett.*

5 ONSDAG KL. 18.00
VARDAGSMÄSSA
Svärdsjö församlingsgård

6 TORSDAG KL. 18.00
VECKOMÄSSA
Enviken

9 SÖNDAG KL. 11.00
GUDSTJÄNST
Enviken

SÖNDAG KL. 11.00
TEMAMÄSSA – BARA VARA
Sundborn, konfirmander.

SÖNDAG 18.00
MÄSSA MED MUSIK
Svärdsjö

13 TORSDAG KL. 18.00
VECKOMÄSSA
Enviken

16 SÖNDAG KL. 11.00
MÄSSA
Svärdsjö

SÖNDAG KL. 11.00
GUDSTJÄNST
Sundborn

SÖNDAG KL. 15.00
MESSY CHURCH
Enviken, Tonfågglarna.

SÖNDAG KL. 15.00
GUDSTJÄNST
Lumsheden

20 TORSDAG KL. 18.00
VECKOMÄSSA
Enviken

23
*Fastlags-
söndagen*

SÖNDAG KL. 11.00
FAMILJEGUDSTJÄNST
*Svärdsjö. Utdelning av dop-
änglar och biblar till barn.*

SÖNDAG KL. 11.00
MÄSSA
Sundborn

SÖNDAG KL. 16.00
GUDSTID
Enviken

27 TORSDAG KL. 18.00
VECKOMÄSSA
Enviken

29 LÖRDAG KL. 18.00
MUSIK VID HELGSMÅL
Envikens kyrka

Det händer i våra kyrkor

Psalmsångskväll för alla

28 december kl 18.00

är det psalmsångskväll i allsångsform på Svärdsjö församlingsgård, med inriktning på julens psalmer! Alla är välkomna!

Bygudstjänst i Svärdsjö kyrka

22 december leder bybor från Bengtshedens by gudstjänsten. Bengtshedens by ordnar kring gudstjänsten. Extra mycket sång och musik! Varmt välkommen – både Bengtshedsbor och alla andra!

Våra andakter på bygdens äldreboenden

LYSSFALLET

Julafton 24 december kl 11.00
Lördag 11 januari & Söndag 2 februari
kl 16.00

KÄLLEGÅRDEN

Julafton 24 december kl 11.00
Lördag 18 januari & 15 februari
kl 14.00

RISHOLNSGÅRDEN

7 december kl 15.00
*Fler datum kommer,
se predikoturer och hemsida.*

Våra fastigheter & kyrkogårdar

SUNDBORNS KYRKA

Carl Larssons berömda altarpåmåling, "Änglarna" i Sundborns kyrka har börjat draperas och även släppa färg på sina ställen. Ett antal okulärbesiktningar har gjorts där bl.a Länsstyrelsen och annan antikvarisk expertis varit inkopplad. Alla är överens om att målningen måste restaureras men först måste vi säkerställa vad orsaken är till att målningen har börjat draperas. Vi har beslutat att avvakta med vidare undersökningar tills i vår då både ljus och väder är på vår sida.

SVARTNÄS KYRKA

Arbetet fortsätter med att försöka lösa den lukt- och mögelproblematik som Svartnäs Kyrka är behäftad med. När det gäller själva lukten pågår ett arbete med att hitta en lösning där luften ska passera genom ett kolfilter. Vi har även för avsikt att, under hösten, låta ett externt företag ta prover av både luften i kyrkorummet och i trossbotten. Då lukten i vapenhuset är påtaglig kommer vi att göra en öppning i vapenhusets golv för att även där kunna besiktiga trossbottens undersida och fastställa dess kondition.

Vidare har ett grävnings- och dräneringsarbete genomförts på baksidan av kyrkan i syfte att ytterligare minimera risken för att fukt från bergsslutningarna kommer in under kyrkan.

Askgravplatsen i Svartnäs

Även nere vid infarten har ett grävningsarbete genomförts där vi bl. a har släntat av och dikat ur, bytt vägtrumma och kört bort en del, sedan tidigare, kvarglömda jordrester. Syftet med arbetet är att slippa översvämningar på vägen och i anslutning till kyrkans uppfart som sedan riskerar att frysa med isbildning som följd.

Under hösten har den efterlängta askgravplatsen färdigstälts och den inrymmer tio gravplatser.

SVÄRDSJÖ KYRKOGRÅRD

Som säkert många har uppmärksammat genom åren har uttjänta och återlämnade gravstenar lagts på hög ner mot Svärdsjön. Under året har ett arbete påbörjats med att planera för en kulturinventering av dessa gravstenar. Vi

Askgravplatsen "Dammen" i Svärdsjö

har sedan i våras påbörjat ett projekt-eringsarbete för att skapa ett inhägnat område i anslutning till kyrkogården för förvaring av denna typ av gravstenar och lagerhållning av grus och jord.

Anledningarna till att vi startade detta arbete i våras är att vi på sikt vill skapa en rofylld, vacker och avkopplande plats vid sjön på den udde som ligger i anslutning till gravkapellet och i direkt anslutning till Svärdsjöstigen. Idag är, enligt vår mening, en av de vackraste platserna längs stigen utnyttjad som upplag, vilket känns fel prioriterat.

Askgravplatsen "Dammen" är nu klar och har fått höstskrud. Vi har fått tillstånd att fylla dammen med jord för att plantera i den.

Arbetet med att färdigställa den nya askgravplatsen "Svampen" pågår. Planen är att den skall vara tillgänglig våren 2020. "Svampen" kommer att inrymma 24 gravplatser.

Under våren startade arbetet med att ta fram nya sittdynor till kyrkbänkarna i Svärdsjö Kyrka. Dessa kommer att vara på plats någon gång under senare delen av november.

LUMSHEDENS KYRKOGRÅRD

Under hösten är det planerat för att åtgärda betonggolven på toaletten och i köksdelen. Tanken är att golven skall ytbehandlas vilket kommer att underlätta renhållning men också bidra till en trevligare miljö.

Torsten Byström
kyrkogårds och fastighetschef

ÖPPETTIDER I VÅRA KYRKOR
(Svärdsjö, Sundborn, Enviken)

vardagar 8-15.30

helger 10-15

Gamla kyrkan i Enviken är stängd för säsongen.

FILMTRÄFFAR

Välkomna på filmvisning i Svärdsjö församlingsgård med möjlighet till efterföljande samtal! Enklare fika ingår.

Tisdagar kl 18.30

25 februari – Darling

31 mars – Jakten

28 april – Solsidan

Filmkvällarna är ett samarbete mellan Svenska kyrkan och Kråkan Kultur & Teater

Camilla Vallhagen välkomnas som präst

1 DECEMBER KL. 11 I GUDSTJÄNSTEN

Camilla Vallhagen välkomnas som präst i Sundborn och Sundborns kyrkokör medverkar.

Efteråt har Arbetskretsen brödförsäljning på kyrkbacken och kaffe och glögg serveras i prästgården hos Camilla och Anders.

Varmt välkommen!

Retreat – 22 februari

Tid för tystnad

En dag för kropp, själ och ande.

Från kl.9.30-16.30 i Sundborns kyrka och församlingshem

Vi inleder dagen med frukost och information. Därefter går vi in i tystnaden. Under dagen serveras också lunch och eftermiddagsfika.

Ordet ”retreat” betyder att dra sig tillbaka. Under dagen är du fri att använda din tid till det du vill. Det kommer att finnas möjlighet till meditation, bildskapande och själavårdande samtal.

Kostnad: 200 kr.

Anmälan till Camilla Vallhagen senast 3 februari.

SOPPLUNCH

11 DECEMBER
15 JANUARI , 19 FEBRUARI
18 MARS, 15 APRIL
i Sundborn kl 12.00-14.00
60 kr

12 DECEMBER
i Svärdsjö kl 12.00
Diakon Kristina Björklund berättar om mat i biblisk tid.
40 kr

Från Kyrkorådet

Vi har kommit långt in på år 2019. Halva mandatperioden har snart passerat och det börjar bli dags att blicka framåt hur vi ska fortsätta vår uppgift. Det är också viktigt att få in några nya personer att anta uppgiften som förtroendevald.

Hösten innebär också att vi ska se framåt ur ekonomiskt perspektiv och lägga budget för år 2020. Arbetet med budgeten började redan i våras. De anställda såg då över sina verksamheter och de behov som är viktiga för arbetet inom de olika områdena. Våra verksamheter måste kunna växa vidare på den grund som kyrkoordningen och församlingsinstruktionen anger.

Det har kommit in många önskemål men alla går inte att tillgodose med den summa pengar som står till förfogande. Under hösten har ledningsgruppen och förtroendevalda tagit vid för att fullgöra sin del och göra prioriteringar. Målet har varit att lägga en budget med ett överskott eftersom vi under de närmaste åren har flera stora renoveringsprojekt i alla tre församlingarna. Det finns ett förslag till budget, som har MBL-förhandlats och kommenterats av barnkonsekvensgruppen. Länsstyrelsens begravningsombud har granskat begravningsverksamheten. Kyrkorådet föreslår sedan kyrkofullmäktige att fastställa budgeten. Det är

ett omfattande och omständligt arbete men det är naturligtvis mycket viktigt att vår ekonomi förvaltas på bästa sätt för att kunna ge en värdefull och varierad verksamhet.

När vi lagt budgeten har vi gjort det med utgångspunkt från verksamhetsplanen och församlingsinstruktionen där vi har en omvärldsanalys. Fyra utvecklingsområden har lyfts fram. Vi vill prioritera arbetet med familjer, gudstjänster, anställda och diakoni.

2019 är ett viktigt år med tanke på insatser för vårt klimat. Det har kommit ut ett biskopsbrev nu under hösten, ”Ett biskopsbrev om klimatet”. 2018 gav kyrkomötet i uppdrag till kyrkostyrelsen att arbeta fram former för att göra ett nationellt program för klimatstrategi. Alla stift ska ”arbeta aktivt och ambitiöst för att ta ansvar för skapelsen.” Steg för steg ska Svenska kyrkan delta i det globala arbetet. Målet är att Svenska kyrkan ska vara klimatneutral 2030. Det finns mycket angeläget att skriva om detta och jag återkommer med mer i nästa nummer.

Har du frågor och synpunkter är du välkommen att höra dig till mig eller våra församlingsråd.

Allt gott önskas Er alla

Hans Matsols
ordf. kyrkorådet

Vi behöver andra människor för att bli till

När jag tänker på julnattens mysterium, att Gud föds i vår värld som ett litet barn, så har mina tankar kommit att kretsa kring hans mamma Maria och hennes person, hennes psyke och hennes själ. Det är som att jag på ett fördjupat sätt anar vilken enorm betydelse hon hade för vem Jesus blev.

Människobarnets hjärna är kroppens mest utvecklade organ vid födelsen, men den är tillräckligt utvecklad för att barnet ska kunna aktivera, ”sätta igång”, andra individer som kan hjälpa henne att överleva (t ex så är ambulans och brandkårssirenens ljud inspirerat av spädbarnets hungerskrik). Därför säger en del forskare att vi inte är ett psyke när vi föds utan blir det först i mötet med ett annat psyke. Vi behöver andra människor för att bli till.

Daniel Stern som var en amerikansk professor och spädbarnsforskare använder ordet ”intoning” för att beskriva mammans (det kan så klart vara pappas eller annan vuxens också!) förmåga att känna in och dela sitt barns känslomässiga tillstånd. Han visar också hur barnet söker och bjuder in till denna relation.

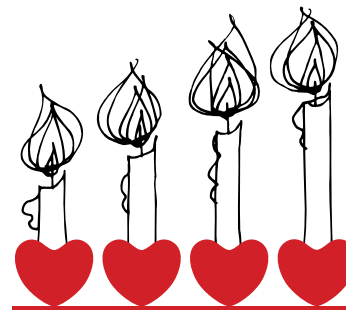
Det som är kaos och osorterade intryck för det lilla barnet som inte själv har förmågan att ordna världen,

blir genom mamman efterhand mer och mer hanterbart. Genom att mamman tar emot och delar känslor med barnet, kan känslorna omformas och ges tillbaka i ny mer hanterbar form. Det som från början bara är skrik kan så småningom förstås som ”jag är hungrig”. Mammans ”känslointoning” lägger grunden för ett ömsesidigt förtroende och barnet förstår så småningom att man kan dela upplevelser och att de egna upplevelserna är viktiga. Den vuxne hjälper barnet att uppleva sig själv, vem han eller hon är.

Det är hisnande att tänka att det var så också för Jesus, Guds mänskliga ansikte, Gud själv. Samtidigt slår det mig att inget kan som ett litet barns blick som suger sig fast i oss väcka vår kärlek och omsorg. Att se Gud själv på det sättet gör något med relationen, lägger till ytterligare en dimension.

Kanske kan det här året få vara tiden när vi än mer öppnar våra hjärtan för att ”tona in” på det lilla nyfödda barnet i krubban och låta relationen till Gud leva i oss på ett nytt sätt. Och kanske ana mysteriet att också Gud på ett sätt behöver andra människor för att bli till.

Camilla Vallhagen
präst Sundborn

Julen i våra kyrkor

22 DECEMBER

- 11.00 Mässa – Bengtsheden bygdstjänst, Svärdsjö
- 11.00 Krubbgudstjänst Enviken
- 18.00 Mässa Sundborn

24 DECEMBER – JULAFTON

- 10.00 Samling kring krubban Svärdsjö *särskilt barninriktat*
- 11.00 Lyssfallet
- 11.00 Samling kring krubban Sundborn *särskilt barninriktat*
- ca 11.15 Källegården
- 23.00 Midnattsmässa Svärdsjö, kyrkokören

25 DECEMBER – JULDAGEN

- 6.00 julotta Enviken, kyrkokören
- 6.00 julotta Sundborn, kyrkokören

26 DECEMBER – ANNANDAG JUL

- 18.00 Veckomässa med musik, Enviken

27 DECEMBER

- 19.00 Konsert Voices, Svärdsjö
Till förmån för barncancerfonden.

29 DECEMBER

- 18.00 Musikgudstjänst – vi sjunger julens psalmer, Sundborn

31 DECEMBER

- 16.00 Nyårsbön Svärdsjö
- 16.00 Nyårsbön Enviken

1 JANUARI

- 16.00 Ekumenisk fredsgudstjänst i Boda Missionskyrka
- 18.00 Mässa Sundborn

OM KRISEN KOMMER

Vi har alla ett gemensamt ansvar för krisberedskap, men vi har också ett personligt ansvar.

Kent-Ove Strömstedt från FRG Falun (Frivilliga Resurs Gruppen) kommer och berättar.

TISDAG DEN 21 JANUARI 2020
KL 18.00
SVÄRDSJÖ FÖRSAMLINGSGÅRD

Varmt välkommen!

Kyrktaxi

KOSTNADSFRI TILL
ALLA VÅRA AKTIVITETER

I SVÄRDSJÖ OCH ENVIKEN
*Ring Hedmans och beställ
senast fredag om du vill
gå på aktivitet under helgen.*

0246-79 88 80

I SUNDBORN
*Ring Engkvist och beställ,
gärna en dag i förväg.*

023-600 59

Internationell grupp

Anders Liljas leder ett
samtal med temat
"Liv är nåd", kring
gudsbild och evolution.

11 FEBRUARI
KL 18.00-19.30

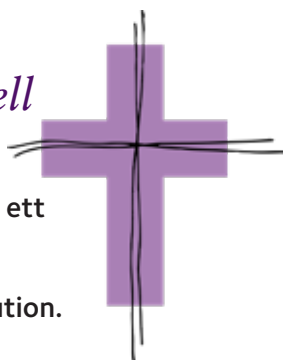
ENVIKENS SOCKENSTUGA

*Anders är professor emeritus i bio-
kemi, Lunds universitet. Han är aktiv
i Leksands pastorat och har bott i
Enviken som ung, då Anders far var
kyrkoherde. Kontakt Kalle Bengtz.*

Köp din jul- klapp på ett schysst sätt

Svärdsjö, Envikens och Sundborns församlingar är Fair Trade-diplomerade, vilket innebär att vi använder Fair Trade-märkt kaffe och te i verksamheterna. Vi försöker även använda andra produkter, i den utsträckning det finns.

I Svärdsjö och Enviken finns skåp med Fair Trade-varor till försäljning, detta är även på gång till Sundborn. Kanske kan vara ett tips på en julklapp, som är god både för kropp och själ?

Kontaktuppgifter till oss

FÖRSAMLINGSEXPEDITION

Soldatvägen 12, 790 23 Svärdsjö

svardsjo.pastorat@svenskakyrkan.se

Besökstid tisdag - torsdag 13.00-15.00

Fondmottagning i Enviken:

torsdagar kl.10.00-12.00.

Växel, bokning av dop, vigsel och begravning

Lena Halvars Hedman - övriga ärenden

www.svenskakyrkan.se/svardsjopastorat

0246-79 89 00

0246-79 89 01

KYRKORÅDET

Hans Matsols, Kyrkorådets ordförande hans.matsols@svenskakyrkan.se

PRÄSTER

Kalle Bengtz, kyrkoherde	kalle.bengt@svenskakyrkan.se	0246-79 89 06
Jenny Ärnlov, Enviken	jenny.arnlov@svenskakyrkan.se	0246-79 89 25
Camilla Vallhagen, Sundborn	camilla.vallhagen@svenskakyrkan.se	023-669 63 01
Präst, Svärdsjö - vakant		

MUSIKER

Walters Börje Edenius, Svärdsjö	borje@edenius.be	0246-79 89 12, 070-666 96 55
Jonas Pehrs, Enviken	jonas.pehrs@svenskakyrkan.se	0246-79 89 24
Margareta Hälleberg Störling, Sundborn	margareta.storling@svenskakyrkan.se	023-669 63 02

BARN OCH UNGDOM

Maria Emanuelsson, Enviken	maria.emanuelsson@svenskakyrkan.se	0246-79 89 21
Johan Halvarsson, Svärdsjö	johan.halvarsson@svenskakyrkan.se	0246-79 89 05
Christina Stoor Berglund, Sundborn	christina.stoor.berglund@svenskakyrkan.se	023-669 63 04
Annika Östberg, Svärdsjö	annika.ostberg@svenskakyrkan.se	0246-79 89 13

DIAKONI

Ingela Blomström, diakon	ingela.blomstrom@svenskakyrkan.se	0246-79 89 09
--------------------------	--	---------------

EKONOMI

Karin Norling, kamrer	karin.norling@svenskakyrkan.se	0246-79 89 02
-----------------------	--	---------------

SERVICE OCH KYRKOÅRD

Torsten Byström, kyrkogårds och fastighetschef	torsten.bystrom@svenskakyrkan.se	0246-79 89 16
Nils-Erik Eriksson, Svärdsjö	nilserik.eriksson@svenskakyrkan.se	0246-79 89 07
Björn Johansson, Enviken		0246-79 89 23
Johan Backlund, Enviken	johan.backlund@svenskakyrkan.se	0246-79 89 22
Henrik Murmester, Sundborn	henrik.murmester@svenskakyrkan.se	023-669 63 05
Ove Nicklasson, Svärdsjö	ove.nicklasson@svenskakyrkan.se	0246-79 89 10

Barnkörer, start vecka 6

Joykids

Barnkör i församlingsgården, Svärdsjö
torsdag 16.00-17.30

Tonfåglarna

Barnkör i Sockenstugan, Enviken.
F-klass - åk 1 tisdag 13.30-14.30
åk 2-3 torsdag 13.30-15.00

Barngrupper, start vecka 6

(grupperna är fullbokade - till våren)

Joy åk 4-6

Svärdsjö. Tisdagar 16.30-18.30

Joy åk 4-6

Enviken. Onsdagar 15.00-17.00

*För barngrupper i Sundborn
- se hemsidan.*

Syföreningarna

SVÄRDSJÖ

Torsdagar ojämn vecka
kl 13.30-15.00 i församlingsgården
Start 16 januari

ENVIKEN

Tisdagar kl.13.30-15.00
Sockenstugan
14 januari, 18 februari, 17 mars, 21 april

SUNDBORN

Onsdag ojämn veckor kl 13.00-15.00
i församlingshemmet.
Start 29 januari

Björkboda blås

startar sin vårtermin
Tisdag 7 januari kl 18.30
i Envikens sockenstuga.

**Välkommen med i blåsargemenskapen
med ditt bleck- eller träblåsinstrument.**

Ledare: Jonas Pebrs

Svenska kyrkans Unga

Onsdagar i Svärdsjö kl 18
start vecka 6

Ledare Johan Halvarsson

Öppna förskolan

VECKA 4 STARTAR VI INFÖR VÅREN.

Svärdsjö måndag och torsdag 9-12

Enviken tisdag och fredag 9-12

Sundborn tisdag och fredag 9.30-12

Målet är att vi ska erbjuda öppen förskola, barngrupp och barnkör i alla församlingar. Håll utkik i våra digitala kanaler, eller ta kontakt med våra barnledare!

Svärdsjö - Johan Halvarsson

Enviken - Maria Emanuelsson

Sundborn - Christina Stoor Berglund

Nästa nummer kommer ut i slutet av februari!